

DOBBELEN MET DE TOEKOMST

Telkens wanneer ik de afgelopen jaren iets hoorde of las over de bouw van een windmolenpark in het noordelijk deel van het IJsselmeer of over zoutwinning onder de waddenbodem, dacht ik: 'Zover zal het nooit komen.' Fout! Op 7 november plaatste de provincie Friesland een handtekening onder de intentieverklaring om in mei 2017 een definitieve overeenkomst te sluiten met initiatief-nemer Windpark Fryslân voor de bouw van 89 windturbines in de driehoek Breezanddijk - Makkum - Workum. De provincie wil zelfs aandelen nemen in die onderneming. Mooie boel: aandeelhouder zijn, terwijl je óók bevoegd gezag bent voor ruimtelijke ordening en de handhaving van de Natuurbeschermingswet. Tja, dan stem je ermee in dat het Milieueffectrapport (MER) de geschatte 1.200 tot 2.500 vogelslachtoffers per jaar omschrijft als een 'te verwaarlozen effect'. Zo ook voorziet het MER nauwelijks gevolgen voor de recreatievaart, omdat 'in dat deel van het IJsselmeer relatief weinig boten varen'. Dat is een onzindelijke redenering. Zoiets als dat je rustig het grootste deel van een bos kunt kappen, omdat wandelaars toch alleen maar op de paden lopen.

De rotorbladen van de turbines in Windpark Fryslân komen tot 182 meter boven het water. Meer dan tweemaal zo hoog als de hoogste Friese kerktoeren. Wie bij Enkhuizen de hoek om komt, ziet ze al gauw recht voor de boeg liggen. Zodra ze aan die molens beginnen, ben ik uit het vaargebied verdwenen. Je gaat het ruime water op voor de ruimte. Dan wil je niet al bij de havenuitgang van Den Oever, Andijk, Medemblik, Hindeloopen, Stavoren, Workum of Makkum aankijken tegen een industriële omgeving waaraan je ook de rest van de dag niet kunt ontkomen. Ik ben mijn leven lang al pleitbezorger voor groene stroom, maar niet op deze manier.

En toen kwam eind november het groene licht voor Frisia Zout B.V. in Harlingen om zout uit de wadbodem te mogen weghalen. De Raad van State schoof de honderden bezwaren hiertegen van tafel. De wadbodem zal door de zoutwinning dalen. Als eerste zal de Ballastplaat onder water verdwijnen. Droogvallende platen zijn de belangrijkste kwaliteit die de Waddenzee tot Werelderfgoed heeft gemaakt. Maar er is nog iets: een dalende wadbodem maakt de 'zandhonger' van de

Waddenzee groter. De vloedstroom neemt meer zand mee naar binnen dan met de ebstroom naar buiten wordt getrokken. Er zijn sterke aanwijzingen dat dit ten koste gaat van de grote zandplaten die als een natuurlijk schild de zeegaten en het achterliggende wad beschermen tegen de golfaanvallen. Meer zandhonger in de Waddenzee zou de erosie van deze buitendelta's kunnen versnellen. De verre toekomst van het wadengebiet staat daarmee op het spel. Het Deltaprogramma heeft dit probleem de afgelopen jaren gesignaleerd. Onder de naam Kustgenese II bereidt het rijk nu een diepgaand onderzoek voor naar de zandbewegingen in de kustzone en rond de Waddeneilanden. We weten er namelijk nog te weinig van. Het is dus onbegrijpelijk dat het ministerie van EZ en de Raad van State niet wachten op meer kennis en inzicht. Niet weten wat de uiteindelijke effecten zijn van je handelen, maar het toch maar doen, is dobbelen met de toekomst.

Zodra ze aan die molens beginnen, ben ik uit het vaargebied verdwenen

Zo ben ik de laatste weken wat somber gestemd geraakt. Maar werkelijk razend word ik van de arrogantie waarmee de plannenmakers die aan beide zijden van de Afsluitdijk kostbare open ruimte naar de ratsmodee helpen, hun eigen ambitie tot maat van alle dingen maken. Projectdirecteur Anne de Groot van Windpark Fryslân, bijvoorbeeld, zegt ervan overtuigd te zijn dat wij watersporters na een beetje wennen het nieuwe beeld van het IJsselmeer zullen waarderen. Waar haalt hij het lef vandaan om dat voor ons te bepalen! Overmoedig toont hij op zijn website animaties die je – vanuit een boot of in een auto op de Afsluitdijk rijdend – het windmolenpark al doen 'beleven'. Er klinkt een zweverig synthesizermuziekje bij, dat de kijker in hogere sferen moet brengen. Maar ik zie in die muur van molens alleen maar de dood van dat prachtige open gebied en het jengelende muziekje doet me denken aan de Titanic. Terwijl het schip zonk, speelden de muzikanten van het salonorkest erop los, alsof er niets aan de hand was. ●

ROB BIJNSDORP is journalist, communicatieadviseur en zwerver op en langs het water. De nieuwste ontwikkelingen in jachtonwerpen en navigatie-elektronica gaan aan hem voorbij. Maar des te meer gaat zijn aandacht uit naar de kwaliteit van het leven aan boord en naar de bijzonderheden van het water waarop we varen.